

Szemezgetés a XI. Pedagógiai Értékelési Konferencián elhangzott előadásokból

Ez az Iskolakultúra szám egy tematikus összeállítás, melyben az idei Pedagógiai Értékelési Konferencián elhangzott előadások közül adunk közre egy válogatást. A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Neveléstudományi Intézete és Neveléstudományi Doktori Iskolája szervezésében 2013 áprilisában immár tizenegyedik alkalommal került sor a konferencia megrendezésére Szegeden. Jelen összeállításunk a neveléstudományi kutatások széles spektrumát fogja át, mely – reményeinek szerint – nemcsak a konferencia sokszínűségéről és szakmai színvonaláról tájékoztat, de az oktatáskutatás hazai fejlődési trendjéről is áttekintést kínál.

A Pedagógiai Értékelési Konferencia a Szegedi Tudományegyetem pedagógiai értékelési szakértő szakos hallgatóinak szakmai találkozójaként indult. A kezdetben meghívott előadók részvételével megrendezett esemény az évek során az ország egyik legrangosabb hazai neveléstudományi fórumává vált. A konferencia – a Szegedi Műhely kutatási irányvonalához illeszkedve – elsősorban pedagógiai értékeléshez kapcsolódó empirikus kutatások, innovatív értékelési módszerek, a pedagógiai értékelést a közoktatásban vagy a felsőoktatásban alkalmazó vizsgálatok, pedagógiai kísérletek, innovatív oktatási módszerek, továbbá e területekhez kapcsolódó elméleti munkák ismeretetéséhez kínál teret.

Az elmúlt évek során jelentős változásokon ment keresztül ez az évente megrendezésre kerülő szakmai tanácskozás, e fejlődési folyamatról *Kis Noémi* (2013) írása nyújt elemző áttekintést. 2006-ban bírálati rendszerűvé vált a konferencia, 2012-től kétnyelvű, angol és magyar nyelven egyaránt ismertethetik munkájukat a résztvevők. A 2013-as konferencián – a nemzetközi normáknak megfelelően lebonyolított bírálati eljárást követően – a Tudományos Programbizottság három magyar és egy angol nyelvű szimpóziumot, 27 magyar és 19 angol nyelvű tematikus előadást, valamint hét magyar nyelvű posztert fogadott el.

Az Iskolakultúra hasábjain már több alkalommal jelent meg összefoglaló a Pedagógiai Értékelési Konferenciákról (*Fejes, Kasik és Kinyó, 2006; Kis, 2013; Rausch és Kovács, 2013*). A 2013-as konferenciáról azonban – e tematikus számnak köszönhetően – részletesebb áttekintést kaphatnak az olvasók. Válogatásunkban tíz tanulmányt adunk közre,

mindegyiknek az eredeti változata egy-egy előadás vagy szimpózium volt a konferencián. E munkák jól megjelenítik azt a sokszínűséget, ami jellemezte a konferenciát. Emellett ez a tematikus szám egy lenyomatot is ad a hazai pedagógiai kutatás főbb irányairól. Az alábbiakban a tematikus számba bekerült tanulmányokat mutatjuk be röviden.

Babály Bernadett, Budai László és Kárpáti Andrea kutatása a térszemlélet-fejlődés feltárásának új útjait keresi. Pilot-vizsgálatuk a térszemlélet mérésében használható feladatokkal összefüggésben kulcsfontosságú, a későbbi felmérések irányát meghatározó tapasztalatokat ismertet.

Benedekfi István és Buzás Zsuzsa vizsgálata valódi nővumként jelenik meg a hazai pedagógiai kutatásban. Szemmozgást követő számítógépes eljárással elemzik a diákok kottaolvasási készségét. E módszer alkalmazásával számos eddig nyitott kérdés megválaszolásához lehet közelebb kerülni.

A tematikus számunk szerzői között tudhatunk két hallgatót, akik az *Országos Tudományos Diákköri Konferencián* elismerő helyezést értek el. A II. díjjal jutalmazott *Bús Enikő* és az I. helyezést elért *Rausch Attila* diákköri dolgozatukból készült írásukat adják közre. *Bús Enikő* munkája a humán tantárgyakhoz kapcsolódóan foglalkozik a probléma alapú tanulás-tanítás tapasztalataival és lehetőségeivel. E módszer a természettudományok oktatásában itthon is egyre szélesebb körben válik ismertté, a humán tárgyak esetében azonban egyelőre alig rendelkezünk még hazai tapasztalattal.

Fejes József Balázs a tanulási környezet néhány motivációs jellemzőjét vizsgálja a célelmélet alapján. Felmérésében olyan tényezők azonosítására vállalkozik, amelyek központi szerepet játszanak abban, hogyan látják felső tagozatos tanulóink az osztálytermek motivációs sajátosságait matematikaórákon. A felmért változók közül kiemelkedik az alkalmazott feladatok változatossága, emellett a tanári támogatás és a tanulók közötti kölcsönös tisztelet támogatása jut kulcsszerephez.

Nagy Zsuzsanna munkája különböző anyanyelv-oktatási programok szerint tanuló diákok fogalmazásképességének különbségeit vizsgálja. Eredményei szerint az alsó tagozatban kiemelt anyanyelvi fejlesztésben részesülők előnye 4. évfolyamon kimutatható, de 8. évfolyamra eltűnnek a különbségek, a szövegalkotás terén nem nyújtanak jobb teljesítményt e tanulók az egyéb tanterv szerint haladókhöz viszonyítva.

Számos kutatás mutatott rá, hogy a gyermek első életéveinek, a családi háttérnek meghatározó szerepe van a fejlődésben. *Nyitrai Ágnes* és *Darvay Sarolta* tanulmánya ehhez a fontos területhez járul hozzá friss hazai kutatási adatokkal. Nagymintás vizsgálatukban bölcsődés korú gyermekek családi hátterét, valamint a szülők nevelési szokásait tárják fel.

Pásztor-Kovács Anita, Magyar Andrea, Hülber László, Pásztor Attila és Tongori Ágota szakirodalmi szintézise a Szegedi Műhely kutatásainak beágyazásával széles körű áttekintést kínál arról, milyen új lehetőségek aknázhatók ki a pedagógiai mérés-értékelés terén az online tesztelés alkalmazásával.

Rausch Attila olyan gyermekek körében végzett felmérés eredményeit ismerteti, akikről viszonylag kevés tudományosan megalapozott információval rendelkezünk. Gyermekotthonokban, lakásotthonokban és nevelőszülőknél élő gyermekek vettek részt a vizsgálatában, az iskolai eredményességüket befolyásoló tényezőkre, tanulási motivációjukra fókuszált a kutatása. Tanulmánya a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedőkkel összefüggésben széles körben elterjedt feltételezéseket is megkérdőjelez.

Vidákovich Tibor, Vígh Tibor, Sominé Hrebik Olga és Thékes István kutatása empirikus adatokkal szolgál az idegen nyelvi tudás online méréséről. Vizsgálatukban angolul és németül tanuló diákok alapszókincsét mérték fel. Megállapításuk szerint az online tesztelési technika alkalmas eljárás a diákok teljesítményének a felmérésére.

A tematikus szám utolsó tanulmánya *Zentai Gabriella, Fazekasné Fenyvesi Margit* és *Józsa Krisztián* írása. Kutatásukban a gondolkodási képességek egyikének, a rend-

szerezési képességnek a fejlődését vizsgálják tanulásban akadályozott és többségi gyermekek esetében. Nagymintás vizsgálatukban összehasonlítják a két populáció fejlődési folyamatát, elemzik az organikus és a környezeti tényezők fejlődést befolyásoló szerepét.

Irodalom

Fejes József Balázs, Kasik László és Kinyó László (2006): PÉK 2006 – Beszámoló a IV. Pedagógiai Értékelési Konferenciáról. *Iskolakultúra*, **16**. 11. sz. 92–97.

Kis Noémi (2013): A Pedagógiai Értékelés Konferenciák összehasonlító elemzése. *Iskolakultúra*, **23**. 7–8. sz. 123–128.

Rausch Attila és Kovács Gergely (2013): Beszámoló a X. Pedagógiai Értékelési Konferenciáról. *Iskolakultúra*, **23**. 1. sz. 99–106.